

Sygn. akt II UK 149/16

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku P. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 17 września 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że od dnia 1 stycznia 2013 r. wnioskodawca P. S. podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 26 listopada 2014 r. zmienił decyzję i ustalił, że w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. P. S. podlegał ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Sąd Apelacyjny w [...], po rozpoznaniu apelacji organu rentowego, wyrokiem z dnia 17 września 2015 r. zmienił zaskarżany wyrok i oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Sądy zgodnie ustaliły, że od 2001 r. P. S. prowadzi działalność gospodarczą na własny rachunek na terenie Polski. W dniu 1 stycznia 2013 r., zawarł umowę o pracę ze słowackim pracodawcą – M. s.r.o. z siedzibą w C. na Słowacji. W dniu 14 marca 2013 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wpłynął wniosek

P. S. o ustalenie ustawodawstwa właściwego, w którym poinformował, że prowadząc działalność gospodarczą w Polsce, jednocześnie z dniem 1 stycznia 2013 r. podjął zatrudnienie na terenie Słowacji.

W ocenie Sądu odwoławczego podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE nr L 166 z 30.04.2004 r., s. 1 i nast. z późn. zm.). W sprawie miały zastosowanie przepisy wspólnotowej koordynacji, ponieważ wnioskodawca domagał się ustalenia wobec niego ustawodawstwa właściwego, informując, że jednocześnie prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Polski (w Polsce ma też miejsce zamieszkania) oraz wykonuje pracę najemną na Słowacji na podstawie stosunku pracy z pracodawcą słowackim. Zdaniem Sądu Apelacyjnego poinformowanie przez osobę wykonującą pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania wymaga zastosowania procedury przestrzegającej właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych, przewidzianej w przepisach art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE nr L 284 z 30.10.2009 r., s. 1 i nast. z późn. zm.). Sąd odwoławczy wskazał, że procedura ta w sprawie nie została naruszona. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, decyzją z dnia 10 czerwca 2013 r., tymczasowo ustalił wnioskodawcy podleganie ustawodawstwu polskiemu w okresie od 1 stycznia 2013 r. i pismem z tego samego dnia poinformował o tym słowacką instytucję ubezpieczeniową, która potwierdziła jego otrzymanie. Strona słowacka w terminie 2 miesięcy nie zakwestionowała ustalonego ustawodawstwa. Tym samym, w myśl powołanych wyżej przepisów, tymczasowe określenie ustawodawstwa stało się ostateczne.

Skargę kasacyjną wniósł ubezpieczony. W jego ocenie doszło do naruszenia art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przez jego błędną wykładnię, to jest zrównanie „wykonywania pracy

najemnej” z objęciem ubezpieczeniami społecznymi i uzależnienie zastosowania art. 13 ust. 3 Rozporządzenia podstawowego od przedłożenia dokumentu potwierdzającego objęcie ubezpieczeniem społecznym, podczas gdy rozporządzenie mówi jedynie o „wykonywaniu pracy najemnej”, a nie „podleganiu ubezpieczeniom społecznym”, a ponadto kwestia ustalenia ustawodawstwa właściwego w przypadku wykonywania pracy najemnej i pracy na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich jest pierwotna w stosunku do kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym w jednym z Państw Członkowskich i je warunkuje.

Zdaniem ubezpieczonego za przyjęciem skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania przemawia potrzeba dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, albowiem użyte w Rozporządzeniu podstawowym zwroty „wykonywanie pracy najemnej” oraz „wykonywanie pracy na własny rachunek”, nie wskazują w sposób kategoryczny, czy przepis art. 13 ust. 3 Rozporządzenia podstawowego ma zastosowanie już w przypadku rozpoczęcia pracy czy dopiero w przypadku objęcia osoby ubezpieczeniem społecznym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Potrzeba wykładni przepisu musi mieć charakter realny. Skarżący zakłada odstępstwo czasowe między „rozpoczęciem pracy” a „objęciem ubezpieczeniem społecznym”. Nie wyjaśnia jednak podstaw tego rodzaju konceptu. Z pewnością nie wynika on z art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004, który zawiera normę porządkującą. Chodzi w niej o to, aby wskazać regułę określającą ustawodawstwo właściwe, gdy dana osoba wykonuje w różnych Państwach Członkowskich zarówno pracę najemną, jak i pracę na własny rachunek. Oczywiście jest zatem, że z regulacji tej nie można wygenerować wniosku, iż rozpoczęcie pracy automatycznie nie skutkuje objęciem ubezpieczeniem. Oznacza to, że powołany artykuł nie jest źródłem „poważnych wątpliwości” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Rzeczywisty problem w niniejszej sprawie dotyczy innej materii. Sąd Apelacyjny przesądził, że przedmiotowa decyzja stanowiła wypełnienie procedury

określonej w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 987/2009. Z przepisu art. 16 ust. 3 tego rozporządzenia wynika, że tymczasowe określenie ustawodawstwa staje się ostateczne, gdy instytucja ubezpieczeniowa innego Państwa Członkowskiego w określonym terminie nie wniesie zastrzeżeń. Sąd drugiej instancji przyjął, że instytucja słowacka otrzymała decyzję organu rentowego i w normatywnym terminie nie wniosła zastrzeżeń. Oznacza to, że doszło do jednoznacznego przesądzenia, że wnioskodawca podlega ubezpieczeniu społecznemu w Polsce z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Przeprowadzona procedura jest wiążąca dla organów ubezpieczenia społecznego w Polsce i Słowacji. W rezultacie, wykładnia art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 nie może wpłynąć na prawidłowość rozstrzygnięcia.

Z przedstawionych powodów, nie doszło do wyczerpania przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., dlatego należało orzec jak w sentencji.